

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

HTTP://DERGIPARK.ORG.TR/PUB/YEGAH

e-ISSN: 2792-0178

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 05.03.2025
Kabul Tarihi / Date Accepted : 27.04.2025
Yayın Tarihi / Date Published : 30.06.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1651811>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

TÜRKİYE’DE OKUL ÖNCESİNDE MÜZİK ALANI İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ

ARCAGÖK, Serdar¹ÖZBAŞI, Durmuş²TEMEL, Firdevs³

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2010-2024 yıllarında yayınlanmış olan okul öncesinde müzik konusunu ele alan lisansüstü tezleri incelemektir. Araştırma yöntemi olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Ulusal Tez Merkezinde 2010-2024 yılları arasında yayınlanan 58 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise tamamı erişime açık olan 7 doktora tezi ve 50 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini aynı zamanda araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma yöntemi ulusal tezlerin toplanması ve incelenmesini içerdiği için doküman analizi olarak belirlenmiştir. Araştırma bulguları, 2010-2024 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin çoğunlukla yüksek lisans alanında olduğunu göstermektedir. Doktora tezlerinin ise sınırlı sayıda olması dikkat çekmektedir. Lisansüstü tezlerin

¹Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi ABD, serdar_arcagok21@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4937-3268>

² Sorumlu Yazar (Corresponding Author), Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD, dozbasi@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5078-477X>

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi ABD, devsteme@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-8724-5669>

en fazla yayınlandığı yıl 2022 ve 2023 olduğu belirlenmiştir. 2011 ve 2014 yıllarında ise lisansüstü tez yayınlanmadığı tespit edilmiştir. Lisansüstü tez yazarlarının çoğunluğunun kadın yazarlardan oluştuğu belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerde nicel araştırma yönteminin nitel ve karma yöntemlere göre daha fazla tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında okul öncesi alanında müzik konulu araştırmalarda kullanılan yöntemlerin çeşitlendirilmesi, ölçme araçlarının zenginleştirilmesi ve doktora düzeyindeki çalışmaların teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, okul öncesi, lisansüstü tez, bibliyografik analiz, erken çocukluk eğitimi.

ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON MUSIC IN PRESCHOOL IN TÜRKİYE

ABSTRACT

The aim of this study is to examine postgraduate theses on preschool music published in Türkiye between 2010 and 2024. The general screening model was employed as the research method. The research universe consists of 58 postgraduate theses published in the National Thesis Center during the specified period. The research content includes 7 doctoral theses and 50 master's theses that are fully accessible. Additionally, the research incorporates mathematical study components. Document analysis was chosen as the research method to facilitate the expansion and examination of national theses. The findings indicate that most postgraduate theses produced between 2010 and 2024 are at the master's level, highlighting the limited number of doctoral theses. It was revealed that the peak years for postgraduate thesis publications were 2022 and 2023, with no theses published in 2011 and 2014. The majority of postgraduate thesis authors were female. Furthermore, it was found that the research method is preferred over qualitative and mixed methods in postgraduate theses. The principles of these guidelines aim to diversify the methodologies used in preschool music programs, enrich the resources, and support doctoral-level frameworks.

Keywords: Music, preschool, graduate thesis, bibliographic analysis, early childhood education.

GİRİŞ

Okul öncesi dönem çocuğun bilişsel, duygusal, sosyal ve psikomotor gelişiminin en hızlı olduğu dönemlerden biridir. Bu dönemde çocuklar çevreleriyle etkileşime girerek deneyimler kazanır ve

ileri yaşam döngülerini bu denetimler aracılığıyla şekillendirir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim alanında sunulan eğitim programları, çocukların gelişim alanlarını destekleyici ve bütüncül bir yaklaşımla ele almalıdır (Melhuish, 2011: 300).

Müzik eğitimi, okul öncesi eğitim programlarında önemli bir yer tutmakta ve çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine çok yönlü katkılar sunmaktadır (Hallam, 2010: 272). Müzik, çocukların öğrenme sürecini destekleyerek onlara yeni bir bakış açısı kazandırırken, yaratıcı çalışmalara katılan çocukların özgüvenini ve özsaygısını artırır (Lazdauskas, 1996: 22). Müzik, çocukların duygusal algılarını geliştirmekte, ritim ve melodi aracılığıyla dil gelişimlerine katkı sağlamakta ve sosyal gelişimlerini arttırmaktadır (Gordon, 2003: 40). Özellikle erken yaşlarda müzikle iç içe olan çocukların sözel becerilerinin güçlendiği, dinleme ve anlama kapasitelerinin arttığı gözlemlenmiştir (Cohrdes vd., 2019: 362).

Gardner'ın (1983) çoklu zekâ kuramına göre müzik zekâsı, bireyin bilişsel yetenekleri arasında önemli bir yer tutmakta ve erken yaşlarda geliştirildiğinde diğer bilişsel süreçleri de olumlu yönde etkilemektedir (s.48). Müziğin sosyal gelişim üzerindeki etkileri de göz ardı edilemez. Grup halinde yapılan müzik etkinlikleri, çocukların birlikte çalışma, sıra bekleme, empati kurma ve iş birliği yapma gibi temel sosyal becerilerini pekiştirmektedir. Müzik etkinliklerinin oyun temelli uygulanması, çocukların keyif alarak katılımını sağlarken, enerjilerini doğru şekilde yönlendirmelerine ve yeteneklerini keşfetmelerine fırsat tanır (Sığırtmaç, 2002). Şarkı söylemek, dans etmek ve ritim tutmak gibi etkinlikler çocukların kendilerini ifade etmelerine yardımcı olmakta, özgüvenlerini ve duygusal dayanıklılıklarını artırmaktadır.

Okul öncesi eğitim, toplumsal ve kültürel değişimlerle karşılıklı etkileşim halindedir (Arcagök ve Temel, 2024: 42). Ayrıca müzik, farklı kültürlere ait ezgiler ve ritimler aracılığıyla çocukların kültürel farkındalıklarını genişletmekte, çok sesli ve çok kültürlü bir bakış açısı geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Müziğin eğitimdeki rolü, yalnızca bilişsel gelişimle sınırlı kalmayıp, çocukların duygusal ve sosyal becerilerini de desteklemektedir. Bandura'nın (1977) sosyal öğrenme kuramına göre çocuklar, çevrelerindeki uyarılardan etkilenecek öğrenirler. Müzik etkinlikleri, çocukların grup içerisinde uyumlu hareket etmesini teşvik ederek iş birliği ve empati becerilerinin gelişmesine katkı sağlar (s. 201). Ayrıca, müzik ve ritim çalışmaları, çocukların kendini ifade etme becerilerini artırarak özgüvenlerini güçlendirmektedir (Sloboda, 1991: 111).

Okul öncesi dönemde müzik eğitimi ister şarkılar ister müzikli oyunlar şeklinde olsun, çocuğun hayatında sürekli bir unsur olup öğretmenin gün içinde uygun bir atmosfer yaratmak için sıkça

kullandığı bir araçtır (Jucan ve Simion, 2015: 622). Bu dönemde müzik ve hareketin bir arada kullanılması, çocukların hem ince hem de kaba motor becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Gilbert, 1980: 169). Bunlardan biri de Orff-Schulwerk yaklaşımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yaklaşımda, çocukların ritmik hareketler ve doğaçlama müzik etkinlikleri ile hem fiziksel hem de bilişsel gelişimleri desteklenmektedir (Orff, 1963: 70). Carl Orff tarafından geliştirilen bu yaklaşım, çocukların doğal müzikal içgüdülerini keşfetmelerine ve beden hareketleriyle müziği deneyimlemelerine olanak tanımaktadır. Böylece çocuklar, müziği yalnızca işitsel olarak algılamakla kalmaz, aynı zamanda bedensel hareketlerle de içselleştirirler. Bu öğrenme süreci, çocukların duyuşal farkındalıklarını artırarak öğrenmelerini daha etkili hale getirmektedir (Sena Moore ve Hanson-Abromeit, 2015).

Okul öncesi dönemde çocukların gözlemlenmesi çocukların mevcut müzik zekâsı ve gelişim düzeyleri hakkında önemli ipuçları sunmaktadır (Kaviani vd., 2014: 79). Müzik etkinlikleri çocukların içinde bulundukları müziksel gelişim dönemi dikkate alınarak çocukların becerilerine uygun olacak şekilde tasarlanmalı ve bu becerileri pekiştirerek çocukları daha ileri düzeye taşıyacak şekilde yapılandırılmalıdır (Yıldız ve Nackcı, 2016: 42). Bu dönemde sağlanan nitelikli müzikal deneyimler çocukların müziğe olan ilgisini arttırırken aynı zamanda bilişsel, duyuşsal, sosyal ve motor becerilerini desteklemektedir. Dolayısıyla, müzik eğitiminin bilinçli ve sistematik bir şekilde verilmesi ve çocukların müziği keşfetmeye teşvik edilmesi çocukların sanatsal ve akademik gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır (Kandır ve Türkoğlu, 2015).

Türkiye’de okul öncesi alanında müzikle ilgili lisansüstü tezler, çeşitli araştırmacılar tarafından incelenmiştir (Ece ve Çeşit, 2011; Elmas vd., 2016; Öztutgan ve Oztutgan, 2020). Ece ve Çeşit (2011) lisansüstü düzeyde yayınlanan disiplinler arası müzik araştırmalarını incelemiştir. Çalışmada, müziğin farklı alanlarla nasıl ilişkilendirildiği, hangi konularda ne kadar araştırma yapıldığı 6 gruba ayrılarak değerlendirilmiştir. En çok müzik ve öğrenme, en az ise müzik tedavi alanında çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Çoğu araştırmanın yüksek lisans seviyesinde olduğu gözlemlenmiştir. Elmas ve diğerleri (2016) okul öncesi sanat eğitimi alanında yayınlanmış lisansüstü tezleri belirlenen değişkenler açısından incelemişlerdir. Tezlerin büyük çoğunluğunun okul öncesi öğretmenliği, resim-iş ve müzik eğitimi anabilim dallarında yapılmış olduğunu, konuların ise genellikle sanat eğitiminin önemi üzerine yoğunlaştığını tespit etmişlerdir. Öztutgan ve Oztutgan (2020) Türkiye’deki farklı disiplinlerdeki lisansüstü araştırmaları incelemişlerdir. Araştırma kapsamında inceledikleri yüksek lisans tezlerinin çoğunda müzik eğitiminin okul öncesi

eğitimi ile bağdaştırıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Doktora tezlerinde ise okul öncesi eğitimde müziğin rolünün psikoloji, sosyoloji ve tarih gibi alanlarla ilişkisinin incelendiğini tespit etmişlerdir.

Amaç ve Önem

Literatürün gözden geçirilmesi, önceki araştırmaların değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan alanların belirlenmesi gelecekteki araştırmalar için rehber niteliği taşımaktadır (Köroğlu, 2015: 65). Buna ek olarak toplumsal yaşamın hızlı değişim göstermesi ve diğer alanlarda olduğu gibi müzik eğitiminde de teknolojinin önemli bir araç olması okul öncesinde müzik eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların oldukça önemli olduğunu göstermektedir (Aras ve Göksel, 2024: 232). Okul öncesi dönemdeki çocukların öğrenme ortamlarının müzik ile zenginleştirilmesi onların hem bilişsel hem de sosyal duygusal yetilerinin gelişimine anlamlı katkılarda bulunduğunu göstermiştir. Ayrıca bu ortamlarda yetişen çocukların akademik başarılarının da arttığına işaret edilmektedir (Rauscher, Robinson ve Jens, 1998: 427-432). Sanat eğitiminin çocukların fiziksel, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimlerine olumlu etkileri dikkate alındığında (Kulaksızoğlu, 2003: 258) sanat eğitiminin ağırlıklı bir unsuru olan müzik eğitimi alanında yapılan çalışmaların okul öncesi dönemde incelenmesi önem kazanmaktadır. Ayrıca mevcut araştırmaların incelenmesi sonucunda, okul öncesi dönemde müzikle ilgili lisansüstü tezleri ele alan kapsamlı ve güncel bir çalışmanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma müziğin okul öncesi dönemdeki yerini daha iyi anlamak ve gelecekte yapılacak olan araştırmalara yön vermek açısından önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde yürütülen araştırmaların incelenerek okul öncesi alanındaki müzikle ilgili araştırmaların genel eğiliminin tespit edilmesi güncel çalışmaların belirlenmesi açısından önemlidir.

Bu araştırmanın temel amacı, 2010-2024 yıllarında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde yayımlanan okul öncesi alanındaki müzikle ilgili lisansüstü tezleri analiz ederek söz konusu dönemde yapılmış lisansüstü tezlerin genel eğilimlerini belirlemek, lisansüstü tezleri çeşitli değişkenlere göre analizini gerçekleştirerek gelecekteki araştırmalar için bir perspektif sunmak, yeni bakış açıları geliştirmek ve okul öncesi alanına farklı fikirlerle katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Problem Durumu

Araştırmanın problemini okul öncesi eğitim alanında müzik kullanımını inceleyen lisansüstü tezlerin eğilimlerinin incelenmesi oluşturmaktadır.

Alt Problemler

2010-2024 yılları arasında okul öncesi alanında müzik ile ilgili yürütülen açık erişimli lisansüstü tezlerin;

1. Yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Yayın türüne göre dağılımı nasıldır?
3. Yazar ve danışmanların cinsiyete göre dağılımı nasıldır?
4. Yayımlandığı coğrafi bölgelere göre dağılımı nasıldır?
5. Enstitülere göre dağılımı nasıldır?
6. Araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Araştırma desenlerine göre dağılımı nasıldır?
8. Araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarının dağılımı nasıldır?
9. Araştırmalardaki örneklem sayısının dağılımı nasıldır?
10. Araştırma problemi, sonuç ve öneri sayılarının dağılımı nasıldır?
11. Konu başlıklarına göre dağılımları nasıldır?

YÖNTEM

Çalışmada, nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizinin kullanıldığı araştırmalarda, araştırmacılar ihtiyaç duydukları verileri gözlem veya görüşme yapmaksızın elde edebilmekte; bu durum da zaman ve maliyet açısından tasarruf sağlamaktadır (Karasar, 2012: 183). Bu yöntemde mevcut kayıtlar ve belgeler toplanarak, belirli bir sistem ya da norm doğrultusunda kodlanmakta ve analiz edilmektedir (Çepni, 2010: 61). Bu doğrultuda, araştırmada ulaşılan dokümanlar oluşturulan ölçütler doğrultusunda incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2010-2024 yılları arasında Okul öncesinde müzik alanı ile ilgili yapılmış olan, “Okul Öncesi” ve “Müzik” anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılan 58 tez oluşturmaktadır. Çalışmada Okul öncesinde müzik alanına uygun ve erişime açık olması ölçütlerine bağlı olan tezler incelenmiştir. 57 tezin araştırma ölçütlerini karşıladığı görülmüş ve araştırma kapsamına alınmış,

1 tez ise açık erişime kapalı olduğu için araştırma kapsamına dahil edilmemiştir. Araştırmanın örneklemini ise 7 doktora tezi ve 50 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak ilgili literatürün taranması ve 2010-2024 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde erişime açık tezlerin incelenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen tez analiz formu kullanılmıştır. Tez analiz formu geliştirme aşamasında iki ölçme ve değerlendirme, bir program, iki müzik alanında çalışan olmak üzere toplam beş uzmandan görüş alınmış ve kullanılan başlıklar uzman görüşlerine göre şekillendirilmiştir. Uzmanların tümünün onay verdiği 11 başlık ele alınmıştır. Tez analiz formu ile tezlerin yıllara, yayın türüne, yazar ve danışmanların cinsiyetine, yayımlandığı coğrafi bölgelere, enstitülere, araştırma yöntemlerine, araştırma desenlerine, araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarına, araştırmalardaki örneklem sayısının, araştırma problemi, sonuç ve öneri sayılarına ve konu başlıklarına göre dağılımlarına ilişkin bilgiler toplanmıştır.

Veri Analizi

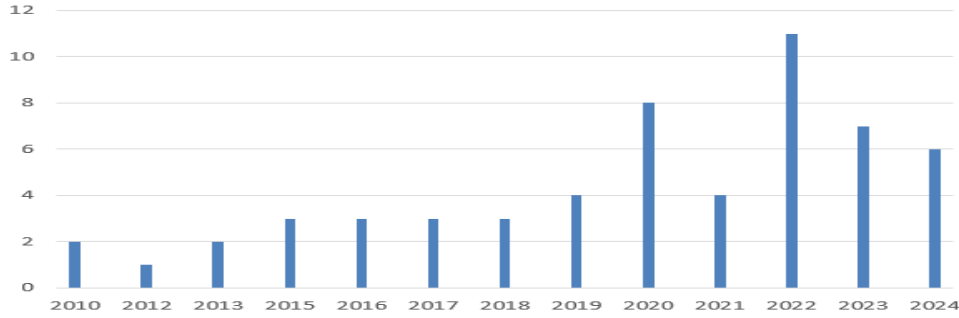
Veriler nitel araştırma tekniklerden biri olan doküman analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Doküman analizi, nitel araştırmalarda veri toplama ve analiz sürecinde önemli bir yöntem olup, doğrudan görüşme veya gözlem gerektirmeden bilgiye ulaşmayı sağlayan sistematik bir tekniktir (Sak vd., 2021: 242). Veriler doküman analizi sürecinde, kaynakların güvenilirliği ve geçerliliği dikkate alınarak belirli temalar çerçevesinde kategorize edilmiş ve araştırmanın amaçlarına uygun şekilde yapılandırılmıştır. Doküman analizlerinde özellikle yazılı getirilmiş ve gözden geçirilmiş olan belgeler, geçerlik ve güvenilirliğe daha fazla katkı sağlamaktadır (Patton, 2002; Saldana, 2011). Bu çalışmada değerlendirme sürecinden geçmiş ve lisansüstü jüri üyeleri tarafından onaylanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinde oluşması, çalışmada kullanılan verilerin geçerlik ve güvenilirlik açısından yeterli olduğunun bir göstergesidir. Doküman analizi sonucu elde edilen bulgular, içerik analizi yöntemi kullanılarak detaylı bir şekilde değerlendirilmiş ve araştırma sorularına yanıt oluşturacak şekilde yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde okul öncesinde müzik alanı ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin her bir alt problem için hesaplanan yüzde veya frekansları grafiklerle gösterilmiştir.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemini “*Açık erişimli lisansüstü tezlerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır. Şekil 1, Ulusal Tez Merkezinde 2010-2024 yılları arası okul öncesinde müzik alanında konulu tezlerin frekans dağılımını göstermektedir.

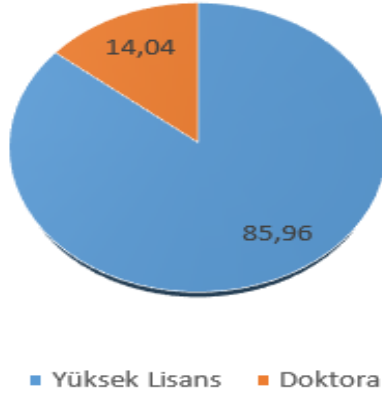

Grafik 1. 2010-2024 yılları arası okul öncesinde müzik konulu tezlerin frekans dağılımı.

Grafik 1 dikkate alındığında, araştırma kapsamında değerlendirmeye alınıp incelenen Türkiye’de okul öncesi alanında müzik konulu tezlerin %19’u (n=11) 2022 yılında tamamlanmıştır. Aynı konuda yapılan tezlerin %14’ü (n=8) 2020 yılında, %12’si (n=7) 2023 yılında yapılmıştır. En düşük oran ise yaklaşık %2 (n=1) ile 2012 yılına aittir. Tezlerin 2010 yılından 2024 yılına kadar dağılımı incelendiğinde 2011 ve 2014 yıllarında bu konuda ~~hiç~~ tez tamamlanmadığı görülmektedir.

İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci problemini “*2010-2024 yılları arasında okul öncesinde müzik konulu açık erişimli lisansüstü tezlerin yayın türüne göre dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 2’de Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tez türlerinin dağılımı gösterilmektedir.

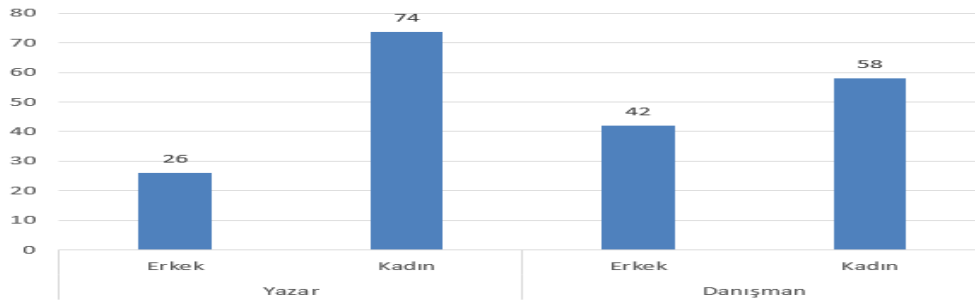

Grafik 2. Lisansüstü tezlerin dağılımı.

Grafik 2’deki bilgilere göre, 2010-2024 yılları arasında okul öncesi alanında müzik konulu tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezlerinden oluştuğu görülmektedir. Buna göre, ulaşılan tezlerin %85,96’sı yüksek lisans, %14,04’ünün ise doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, doktora tezlerinin sayısı daha sınırlıdır.

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemini “*Açık erişimli lisansüstü tezlerin yazarlarının ve tez danışmanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 3’te Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerin yazar ve danışmanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı gösterilmektedir.

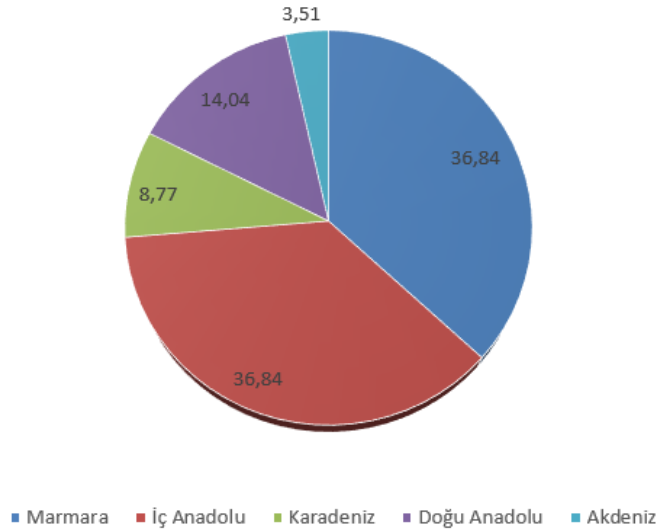
Grafik 3. Lisansüstü tezlerde yazar ve danışmanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı (%).

Grafik 3’te verilen bilgilere göre, 2010-2024 yılları arasında yayınlanan okul öncesinde müzik alanı ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yazarlarının %74’ü (n=42) kadın, %26’sı (n=15) erkek araştırmacılardan oluştuğu görülmektedir. Aynı tezlerin danışmanlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde ise %58’i (n=33) kadın %42’si (n=24) erkek araştırmacı olduğu

belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara hem danışman hem de yazar açısından bakıldığında söz konusu olan tezlerde büyük çoğunluğun kadın araştırmacı olduğunu göstermektedir.

Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemini “*Açık erişimli lisansüstü tezlerin yapıldığı üniversitelerin bulunduğu coğrafi bölgelere göre dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır. Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerin yapıldığı üniversitelerin bulunduğu coğrafi bölgelere dağılım Grafik 4’te gösterilmektedir.

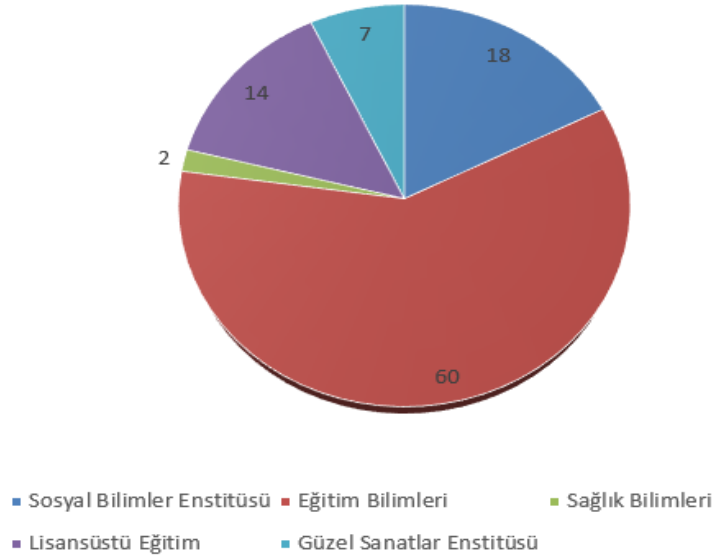

Grafik 4. Lisansüstü tezlerin bölgelere göre dağılımı (%).

Araştırma konusu ile ilgili lisansüstü tezlerin yazıldığı üniversiteler bulunduğu coğrafi bölgelere göre incelendiğinde ise İç Anadolu ve Marmara Bölgesinde diğer bölgelere göre yüksek oranda gerçekleştiği tespit edilmiştir. Buna göre yazılan tezlerin %36,84’ü (n=21) eşit oranda Marmara ve İç Anadolu Bölgesinde, %14,04’ü (n=8) Doğu Anadolu Bölgesinde, %8,77’si (n=5) Karadeniz Bölgesinde ve %3,51’i (n=2) ise Akdeniz Bölgesindeki üniversitelerde yazıldığı tespit edilmiştir.

Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemini “*Açık erişimli lisansüstü tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 5’te Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişimle sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerin yazıldığı enstitülere göre dağılımı gösterilmektedir.

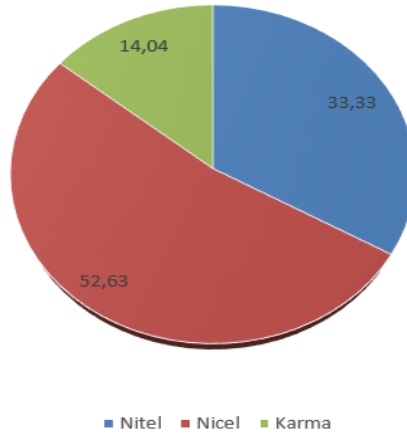

Grafik 5. Lisansüstü tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımı (%).

Araştırma konusu olan tezler incelendiğinde tezlerin %60 ile en yüksek oranda Eğitim Bilimleri Enstitülerinde (n=34) gerçekleştiği tespit edilmiştir. Eğitim Bilimleri Enstitülerini %18 ile Sosyal Bilimler Enstitüsü (n=10), %14 ile Lisansüstü Eğitim Enstitüleri (n=8) ve %7 ile Güzel Sanatlar Enstitüsü (n=4) takip etmektedir. En düşük oran ise %2 ile Sağlık Bilimleri Enstitülerine (n=1) ait oluğu tespit edilmiştir.

Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemini “Açık erişimli lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 6’da Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı gösterilmektedir.

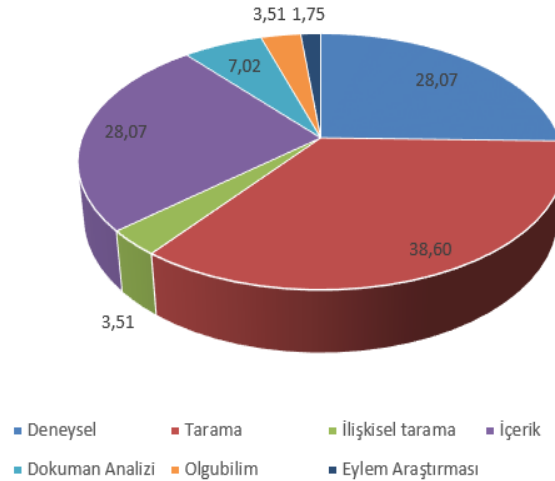

Grafik 6. Lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı (%).

Yukarıda verilen bilgilere göre, lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğun nicel araştırmadan oluştuğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre, 2010-2024 yılları arasında okul öncesinde müzik konulu tezlerin %52,63'ü (n=30) nicel, %33,33'ü (n=19) nitel ve %14,04'ü (n=8) karma araştırma yöntemine dayalı tasarlandığı tespit edilmiştir.

Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “*Açık erişimli olan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerinde kullanılan desen türlerine göre dağılımı nasıldır?*” sorusudur. Grafik 7’de Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerin araştırma yöntemlerinde kullanılan desen türlerine göre dağılımı gösterilmektedir.

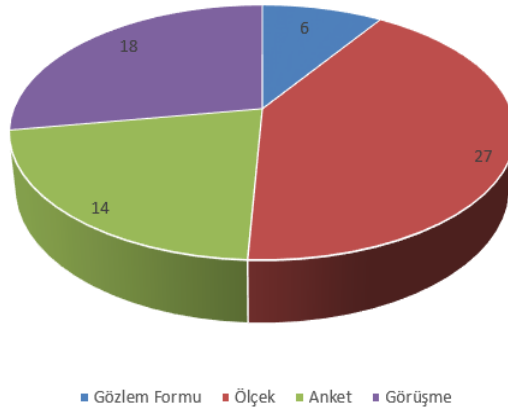
Grafik 7. Lisansüstü tezlerde kullanılan desen türleri.

Grafik 7’de de görüldüğü üzere, tezler en yüksek oranda tarama deseninde tasarlanmıştır. Bu bulgulara göre, tezlerin %38,60’ı (n=22) tarama deseninde olup deneysel ve içerik analizi deseninde tasarlanan tezlerin oranları aynı olup %28,7 (n=16) dir. Diğer araştırma desenleri incelendiğinde ise doküman analizi olarak tasarlananların oranı %7,02 (n=4) olup ilişkisel tarama ve olgu bilim deseninde tasarlananların oranları da aynıdır (%3,51, n=2). En az düzeyde eylem araştırması gerçekleştirilmiş olup bu oran %1,75’tir (n=1).

Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemini “*Açık erişimli olan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerinde kullanılan ölçme araçlarına ilişkin dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır.

Grafik 8’de Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerde kullanılan ölçme araçlarına ilişkin dağılım gösterilmektedir.

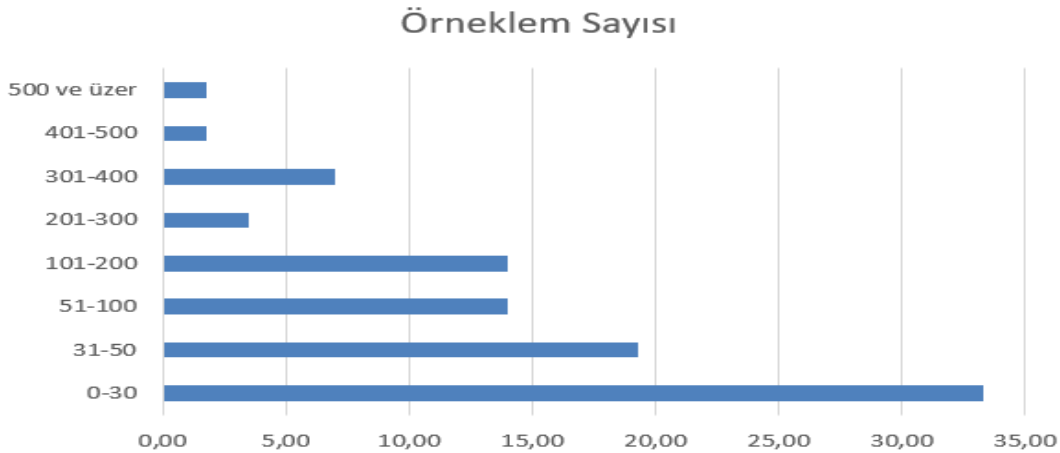

Grafik 8. Lisansüstü tezlerde kullanılan ölçme araçları.

Araştırmaya dahil olan lisansüstü tezlerde kullanılan ölçme araçları incelendiğinde, araştırmacıların geçerlik ve güvenirlik bilgileri istatistiksel yöntemlerle ortaya koyulmuş ölçme araçlarından olan ölçekleri daha fazla kullandığı tespit edilmiştir. Bu bulguya göre en fazla ölçek (n=27), daha sonra görüşme formu (n=18), anket (n=14), en az sayıda da gözlem formu (n=6) kullanıldığı bulunmuştur.

Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemini “Açık erişimli olan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerinde kullanılan örneklem sayılarına göre dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 9’da Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili tezlerin örneklem sayılarına göre dağılımı gösterilmektedir.

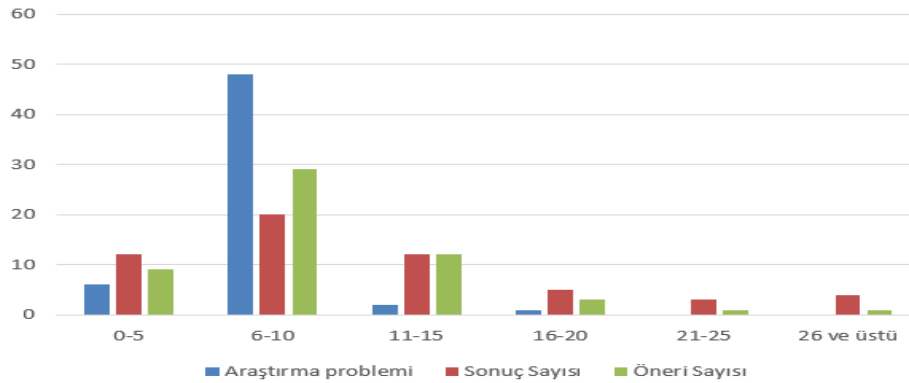

Grafik 9. Lisansüstü tezlerin örneklem sayılarına göre dağılımı.

Grafik 9'da verilen bilgilere göre, 2010-2024 yılları arasında okul öncesi alanında müzik konulu tezlerin %33,33'ü (n=19) örneklem sayısı 30'un altında olup 31 ile 50 arasında örneklemeye sahip tezlerin oranı ise %19,30'dur. 51-100 ve 101-200 aralığında örneklemden veri toplanan tezlerin oranları aynı olup %14,04 (n=8) olduğu tespit edilmiştir. Örneklem sayısı 201-300 aralığında olan tezlerin oranı %3,51 (n=2) olup 301-400 aralığında örneklemden veri toplanan tezlerin oranı ise %7,02 (n=4) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 401-500 ile 500 ve üzeri veri toplanan tezlerin oranı ise aynı olup %1,75 (n=1) olarak hesaplanmıştır.

Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın onuncu alt problemini “*Açık erişimli lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerinde kullanılan araştırma sorusu, sonuç ve öneri sayılarına ilişkin dağılımı nasıldır?*” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 10'da Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu ile ilişkili araştırma sorusu, sonuç ve öneri sayılarının dağılımı gösterilmektedir.

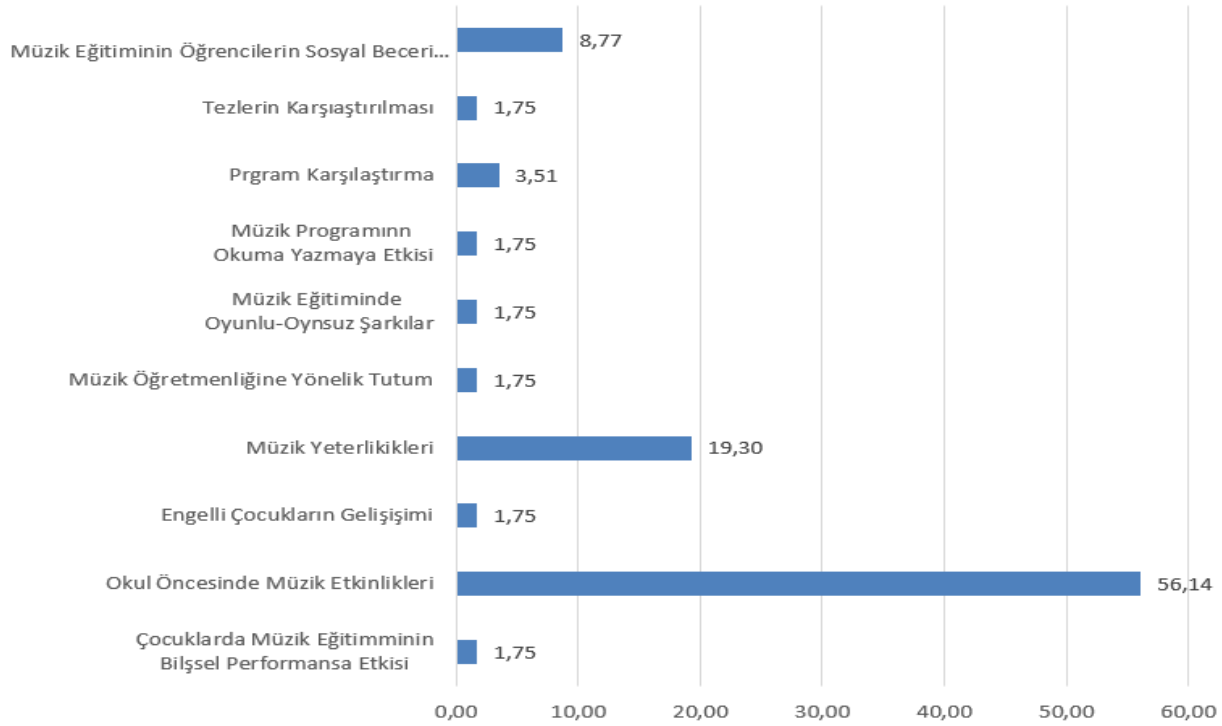

Grafik 10 Lisansüstü tezlerdeki araştırma problemi, ortaya çıkan sonuç ve öneri sayılarına ilişkin dağılım

Grafik 10'da verilen bilgiler incelendiğinde, araştırma problemi sayısının en fazla 6-10 (%84) olduğu en az ise 16-20 (%1,75) aralığında olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına ilişkin betimsel bilgiler incelendiğinde yine en fazla araştırma sonucun 6-10 (%35) aralığında olduğu tespit edilmiştir. 0-5 ve 11-15 aralığında sonuç sunan tezlerin oranı ise aynı orandadır (%21,05). Tezlerde araştırma sonuçlarına dayalı olarak ortaya konulan önerilere ilişkin sayısal değerler incelendiğinde yine en fazla oranın 6-10 (%50,87) aralığında olduğu tespit edilmiştir. 21-25 öneri sayısı ile 26 ve üzeri öneri sayısının oldukça az olduğu bu oranın da %1,75 ile sınırlı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

On Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın on birinci alt problemini “Açık erişimli lisansüstü tezlerin konu başlıklarına göre dağılımları nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Grafik 11’de Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan tezlerden açık erişime sahip araştırma konusu başlıklarına göre dağılımları gösterilmektedir.

Grafik 11. Lisansüstü tezlerdeki araştırma problemi, ortaya çıkan sonuç ve öneri sayılarına ilişkin dağılım.

Grafik 11’de verilen bilgilere göre, 2010-2024 yılları arasında okul öncesi eğitimi alanında müzik temalı tezler incelendiğinde ağırlıklı olarak “Okul Öncesinde Müzik Etkinlikleri” konu başlığında tezlerin yapıldığı görülmektedir. Bu konu başlığında yapılan tezlerin oranı %56,14 (n=32) olarak hesaplanmıştır. “Müzik yeterlilikleri” konu başlığında yapılan tezlerin oranı ise %19,30 (n=11) düzeyindedir. Müzik eğitiminde öğrencilerin sosyal becerileri ile ilişkili tezlerin oranı ise %8,77 (n=5) olarak tespit edilmiştir. Program karşılaştırma konulu yapılan tezlerin oranı da %3,51’dir (n=2). Okul Öncesi alanında 2010-2024 yılları arasında açık erişimli tezlerin konu başlıkları Çocuklarda Müzik Eğitiminin Bilişsel Performansa Etkisi, Engelli Çocukların Gelişimi, Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum, Müzik Eğitiminde Oyunlu-Oyunsuz Şarkılar, Müzik Programının Okuma Yazmaya Etkisi ve Tezlerin Karşılaştırılması olup, bu başlıklarda birer tez yapıldığı tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın, okul öncesi eğitim alanında müzikle ilgili yapılmış olan lisansüstü tezlerin eğilimleri incelenerek, son dönemdeki çalışmaların odaklandığı alanlar ortaya konularak ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Okul öncesi alanında yapılan müzik konulu tezler incelendiğinde 2021-2022 yılları arasında belirli ölçütler bağlamında yayınlanan lisansüstü tezlerin sayısında önemli bir artış olduğu görülmüştür. 2011 ve 2014 yıllarında ise yayınlanan mevcut bir tez olmadığı dikkat çekmektedir. Gelecek çalışmalar için bu alanda yapılan tezlerin sürekliliğini sağlamak adına destekleyici projelerin artırılması önerilmektedir.

İncelenen 57 lisansüstü tezin ağırlıklı olarak yüksek lisans tezlerinden oluştuğu tespit edilmiştir. Okul öncesi alanında müzik konulu doktora tezlerinin ise yüksek lisans tezlerine kıyasla oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu dengenin sağlanabilmesi için doktora düzeyinde daha fazla tez çalışmasının teşviki önemlidir. Okul öncesi eğitimi alanında müzik konusunun önemi göz önüne alındığında bu konudaki lisansüstü tezlerin nicelik ve nitelik olarak artması beklenmektedir.

Araştırmanın sonuçları 2010-2024 yılları arasında okul öncesi eğitim alanında müzik konusu ile ilgili yapılan ve belirli ölçütlere göre incelenen lisansüstü tezlerin kadın yazarların erkek yazarlara göre sayıca daha fazla olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde Deveci ve Bolat (2024) yaptıkları araştırmada kadın yazarların erkek yazarlardan daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmacılar kadın akademik danışman ve erkek akademik danışman oranlarındaki farkın, yazar cinsiyet oranlarına göre daha az olduğunu belirtmişler ve kadın yazar sayısının erkek yazar sayısından üç katı kadar fazla olduğu tespit etmişlerdir (s.1468). Bu bağlamda, cinsiyet dengesini sağlamak adına erkek yazarların da bu alanda daha fazla tez yapmaları için akademik rehberlik sağlanmalıdır.

Lisansüstü tezlerin en çok yapıldığı bölgeler incelendiğinde İç Anadolu ve Marmara Bölgesindeki üniversitelerde yazılmış olan tezlerin eşit olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde daha az tez yazıldığını göstermiştir. En az tez yazılan bölge ise Akdeniz Bölgesi olduğu görülmektedir. İç Anadolu ve Marmara Bölgelerinde eğitim fakültesi bulunana üniversite sayısının fazla olması bu sonucun ortaya çıkmasının nedenlerinden biri olabilir. Bu bölgelerde akademik çalışmaların artması için teşvikler ve proje destekleri sağlanmalıdır.

Lisansüstü tezlerin kurumsal dağılımları dikkate alındığında tezlerin Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü olmak üzere beş tür enstitüde yayınlandığı görülmektedir. Bulgulara göre

Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yayınlanan lisansüstü tezlerin sayısı Sosyal Bilimler Enstitüsünde yayınlanan lisansüstü tezlerin üç katı kadardır. Eğitim Bilimleri Enstitüsündeki artışın nedeni okul öncesi eğitim alanı müzik konusu kapsamında yapılan lisansüstü tezlerin Eğitim Bilimleri Enstitüsündeki anabilim dallarında yapıyor olması ile ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde Çifçi ve diğerlerinin (2021) yaptığı çalışma ile sonuçlar örtüşmektedir (s.69). Deveci ve Bolat (2024)'ın elde ettiği sonuçlar da bulguyu destekler niteliktedir (s.1467). Bu alanın Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Enstitüleri gibi diğer enstitülerde de desteklenmesi önerilmektedir.

Lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemlerin nicel, nitel ve karma olmak üzere üç araştırma yöntemi başlığında toplandığı görülmektedir. Bulgular, nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiğini göstermiştir. En az tercih edilen araştırma yönteminin ise karma araştırma yöntemi olduğu görülmektedir. Kaytez ve Durualp (2014) benzer şekilde nicel araştırma yöntemlerini tercih eden çalışmaların çoğunlukta olduğunu tespit etmiştir (s.114). Bulguların aksine Coşkun ve Arık (2020) ise nitel araştırmaların sayısının daha fazla olduğunu belirtmişlerdir (s. 203). Nitel ve karma yöntemlerin sayısının artırılması ile okul öncesi müzik alanına akademik çeşitlilik kazandırılabilir. Lisansüstü tezlerde kullanılan desen türleri incelendiğinde tarama deseninin daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Deneysel yöntem ve içerik analizi kullanan lisansüstü tezlerin eşit sayıda olduğu belirlenmiştir. Bulgular en az tercih edilen araştırma deseninin ise eylem araştırması olduğunu göstermektedir. Benzer bir bulgu olarak Ünver ve Gülbahar (2024) yaptıkları araştırmada en çok tercih edilen araştırma deseninin tarama deseni olduğunu belirtmiştir (s.2330). Bu bulguların aksine Aydoğdu (2021) yaptıkları araştırmada deneysel yöntemin en fazla tercih edilen araştırma deseni olduğunu tespit etmiştir (s.347). Gelecek çalışmalarda deneysel çalışmalar ve eylem araştırmaları yapılması araştırmalara zengin bir boyut katabilir.

Sonuçlar lisansüstü tezlerde en çok kullanılan veri toplama aracının ise ölçek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Diğer veri toplama araçlarının ise görüşme formu, anket ve gözlem formu olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Tekerci (2023) yaptığı araştırmada en çok tercih edilen veri toplama aracının ölçek olduğunu ortaya koymuştur (s.877). Başaran ve Güleriyüz (2020) ise yaptıkları araştırmada olgu bilim deseninin daha fazla kullanıldığını tespit etmişlerdir (s.344). Alternatif olarak görüşme, anket ve gözlem gibi araçların daha fazla kullanılması verilerin çeşitliliğini sağlayacaktır.

İncelenen lisansüstü tezlerin sonuçları değerlendirildiğinde, araştırmalarda genellikle daha küçük örneklem gruplarının tercih edildiği görülmüştür. Bu durum, elde edilen bulguların

genellenebilirliğini sınırlayabilir. Dolayısıyla, ilerleyen çalışmalarda daha geniş ve çeşitli örneklem grupları üzerinde yapılacak araştırmalar, sonuçların daha kapsayıcı ve güvenilir olmasına katkı sağlayacaktır.

Okul öncesi eğitim alanında müzik konulu lisansüstü tezlerin problem sayısının 6-10 aralığında olan tez sayısı çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. 16-20 problem sayısına sahip olan tezlerin ise oldukça sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Lisansüstü tezlerin sonuç sayıları incelendiğinde 6-10 sonuç sayısına sahip tezlerin daha fazla olduğu, 0-5 ve 11-15 aralığında sonuç sunan tezlerin ise oranının aynı olduğu dikkat çekmektedir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak ortaya konulan öneri sayıları incelendiğinde 6-10 aralığındaki öneri sayısına sahip tezlerin mevcut incelenen tez sayısının yarısını oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda daha kapsamlı tezlerin yazılması ve önerilerin artırılması önerilmektedir.

Okul öncesi alanında müzikle ilgili tezlerin konu başlıklarına göre eğilimleri incelendiğinde müzik etkinlikleri en çok tercih edilen konu başlığı olmuştur. Bu konu başlığını sırasıyla müzik yeterlilikleri, sosyal beceriler ve program karşılaştırması konuları takip ettiği görülmektedir. Lisansüstü tezlerin müzik etkinlikleri konusuna yoğunlaşmış olmasının sebebi müziğin etkinlikleri zenginleştirmek ve desteklemek için tercih edilme sıklığı yüksek olan bir araç olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak müzik yeterlilikleri, sosyal beceriler çalışmalarının ve program karşılaştırmalı çalışmaların da daha fazla desteklenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, farklı kültürel bağlamlarda müzik eğitiminin rolünü ele alan karşılaştırmalı çalışmaların gerçekleştirilmesi, müziğin pedagojik işlevlerini kültürel farklılıklar çerçevesinde değerlendirmeye olanak tanıyacaktır. Türkiye'deki okul öncesi müzik eğitimi uygulamalarının uluslararası düzeyde karşılaştırılması, alandaki uygulamaların geliştirilmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Son olarak, müzik eğitiminin okul öncesi eğitim programlarına entegrasyonu ile ilgili uygulamaya yönelik çalışmaların artırılması gerekmektedir. Öğretmenlerin müzik eğitimine ilişkin yeterliliklerini artırmaya yönelik programların tasarlanması ve değerlendirilmesi, müzik eğitiminin etkinliğini artırmak adına önemli bir adım olacaktır. Eğitim politikaları bağlamında müzik eğitiminin okul öncesi programlardaki yerinin güçlendirilmesi, çocukların gelişimine çok yönlü katkı sunacaktır.

Bu öneriler doğrultusunda gelecekte yapılacak çalışmaların, okul öncesi eğitimde müzik eğitiminin bilimsel temellerini güçlendireceği ve uygulamalara yönelik yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aras, A. ve Göksel, R. E. (2024). Türkiye’de müzik eğitimi alanında yapılmış teknoloji içerikli lisansüstü çalışmaların incelenmesi. *Art Vision*, 30 (53), 230-239. <https://doi.org/10.32547/artvision.1474351>
- Arcagök, S. ve Temel, F. (2024). Examination of postgraduate theses in the field of preschool education in Turkey. *International Journal of Research in Teacher Education*, 15(1).
- Aydoğdu, F. (2021). Türkiye’de artırılmış gerçeklikle ilgili eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(2), 338-357.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Başaran, M. ve Güler, H. (2020). Okul öncesi eğitimde kaynaştırma ile ilgili lisansüstü tezlerin yöntem açısından incelenmesi, *Journal of International Social Research*, 13(74).
- Cohrdes, C., Grolig, L. ve Schroeder, S. (2019). The development of music competencies in preschool children: Effects of a training program and the role of environmental factors. *Psychology of Music*, 47(3), 358-375.
- Coşkun, A. ve Arık, S. (2022). Okul öncesi fen eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 6(2), 183-211.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çiftçi, T., Dere, F. ve Eren, N. H. (2021). Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında değerler ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 7(1), 62-79.
- Deveci, D. ve Bolat, Y. (2024). Okul öncesi dönemde sosyal beceriler alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(49), 1457-1481.
- Ece, A. S. ve Çeşit, C. (2011). Türkiye’de lisansüstü düzeyde yapılan disiplinler arası müzik araştırmaları ve sonuçları. *Journal of International Social Research*, 4(17).
- Elmas, G., Konak A. ve Gün Duru, E. (2016). Okul öncesi sanat eğitimi alanında yapılmış tez çalışmalarının incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 37(37), 267-280.
- Gardner, H. (1983). Artistic intelligences. *Art Education*, 36(2), 47-49.

- Gilbert, J. (1980). An assessment of motor music skill development in young children. *Journal of Research in Music Education*, 28(3), 167-175.
- Gordon, E. E. (2003). *A music learning theory for newborn and young children*. GIA Publications.
- Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*, 28(3), 269–289.
- Jucan, D. ve Simion, A. (2015). Music background in the classroom: Its role in the development of social-emotional competence in preschool children. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 620-626.
- Kandır, A. ve Türkoğlu, D. (2015). MEB 2013 Okul öncesi eğitim programının müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaviani, H., Mirbaha, H., Pournaseh, M. ve Sagan, O. (2014). Can music lessons increase the performance of preschool children in IQ tests? *Cognitive processing*, 15, 77-84.
- Kaytez, N., Kaytez, N. ve Durualp, E. (2014). Türkiye’de okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Turkish Education Sciences*, 2014(2), 110-122.
- Köroğlu, S. A. (2015). Literatür taraması üzerine notlar ve bir tarama tekniği. *GiDB Dergi*, (1), 61-69.
- Kulaksızoğlu, A. (2003). *Farklı Gelişen Çocuklar*. İstanbul: Epsilon Yayınevi
- Lazdauskas, H. (1996). Music makes the school go round. *Young Children*, 51(5), 22-23.
- Melhuish, E. C. (2011). Preschool matters. *Science*, 333(6040), 299-300.
- Orff, C. (1963). The Schulwerk: Its origin and aims. *Music Educators Journal*, 49(5), 69-74.
- Oztutgan, Z. ve Oztutgan, K. (2020). Analysis of the Graduate Studies in Different Disciplines Prepared for Music Education in Turkey. *Asian Journal of Education and Training*, 6(4), 651-657.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. SAGE Publishing.
- Rauscher, F., Robinson, D., ve Jens, J. (1998). Improved maze learning through early music exposure in rats. *Neurological research*, 20(5), 427-432.

- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256.
- Saldana, J. (2011). *Fundamentals of qualitative research*. Oxford University Press.
- Sena Moore, K. ve Hanson-Abromeit, D. (2015). Theory-guided therapeutic function of music to facilitate emotion regulation development in preschool-aged children. *Frontiers in human neuroscience*, 9, 146406.
- Sığırtmaç, A. (2005). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(9).
- Sloboda, J. A. (1991). Music structure and emotional response: Some empirical findings. *Psychology of music*, 19(2), 110-120.
- Tekerci, H. (2023). Okul öncesi dönemde bilimsel süreç becerilerine yönelik lisansüstü tezler: bir inceleme çalışması. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3), 868-886.
- Ünver, S. ve Gülbahar, B. (2024). Okul öncesi eğitim programı ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi: Yök veri tabanı örnekleme. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournl)*, 8(100), 2318-2347.
- Yıldız, G. ve Nacakcı, Z. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarının müziksel gelişim özellikleri: bir literatür derlemesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 38-45.

EK 1. Çalışmada Analiz Edilen Kaynaklar

- *Akpınar, E. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi öz-yeterlik inançlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- *Aksan, M. (2019). *Dalcroze öğretim yöntemi ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal beceri gelişimine etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- *Aksu, B. (2023). *Orff schulwerk destekli müzik eğitiminin okul öncesi öğrencilerinin dikkat ve sosyal becerilerine olan etkilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- *Aktaş, A. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programındaki müzik etkinliklerini uygulama durumları: Niğde ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- *Aldemir, Y. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde şarkıları seçme ve öğretme durumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

- *Altındaş, D. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerine yönelik öz yeterlik algıları ve metaforik algılarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- *Arslan, E. C. (2021). *Okul öncesi etkinlik kitabında yer alan müzik etkinliklerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- *Aslan, T. N. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimini müzik etkinliklerinde kullanabilmelerine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Aydın, İ. (2024). *Carabo-cone yönteminin temel müzik bilgisi kazanımlarına etkisi: Okul öncesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- *Aydınöz Çaylı, R. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerin uyguladıkları müzik etkinliklerine yönelik bir inceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- *Aylaz, B. (2018). *Okul öncesi dönemdeki çocuklarda müzik eğitimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- *Aysu, O. (2017). *Finlandiya, Fransa, İngiltere ve Türkiye'de okul öncesi ve zorunlu eğitimde (İlkokul, ortaokul ve lise kademeleri) uygulanan müzik derslerinin temel boyutlarıyla incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Bal, Ö. (2023). *Ritme dayalı müzik etkinlikleri aracılığıyla okul öncesi dönem çocukların sosyal duygusal becerilerinin desteklenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Baş, R. (2022). *Okul öncesi eğitimde kullanılan müzik etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Berkant Durmaz, İ. (2023). *Ukulelenin okul öncesi müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumuna ilişkin öğretmen görüşleri ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Bilir, D. (2018). *Türkiye'deki okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde müzik eğitimi dersi veren öğretim elemanlarının derse ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

- *Ceylan, F. (2012). *Okul öncesi dönem işitme engellilerde müzik eğitimi ile çocukların gelişim özellikleri üzerine terapötik bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Çeviker, A. (2010). *Okul öncesi ve müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Çörekçi, E. D. (2020). *Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının müzik eğitiminde teknoloji kullanımına yönelik tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- *Dağdeviren, M. H. (2016). *Türkiye'de okul öncesi müzik eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- *Demirci, F. G. (2015). *Okul öncesi dönem çocuklarına uygulanan ses farkındalık müzik programının okuma yazmaya hazırlıkta çocukların sesleri tanıma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Ertekin Kaya, M. N. (2023). *Okul öncesi müzik eğitiminde Kodaly yaklaşımı temelli bir müzik öğretim programı tasarısı* (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- *Fidan, S. G. (2020). *Müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- *Gökmen, İ. (2016). *Okul öncesi müzik eğitiminde şarkıların oyunlu-oyunsuz olarak öğretiminin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- *Gölbaşı, E. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerindeki mesleki yeterliliğinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Gürler, K. (2024). *Okul öncesi programındaki müzik etkinliklerinin içeriğine yönelik öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- *Haseski, F. L. (2015). *Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitiminde kullanılan materyallerin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

- *Kavaklı, H. (2022). *Sınıf öğretmeni ve okul öncesi öğretmeni adaylarının müzik öz-yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- *Kaya, Ö. (2022). *İşbirlikli öğrenme yönteminin okul öncesi öğretmen adaylarının müzik derslerindeki öz-yeterlik, başarı ve müzik okuryazarlığına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- *Kaya, Ö. D. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik okuryazarlığı durumunun incelenmesi (İstanbul-Kadıköy ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- *Kırnık, M. (2023). *COVID-19 pandemi sürecinde okul öncesi müzik eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- *Kıvılcım, T. (2015). *Okul öncesi dönem çocuklarına uygulanan müzik eğitimi programının matematik becerileri açısından ilkokula hazır bulunuşluğa etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Koç, H. U. (2016). *Okul öncesi müzik eğitiminde genel yaklaşımlar dersinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlar üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Kurt, F. (2016). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocuklara uygulanan danslı müzik etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- *Kuzucu, F. B. (2018). *Okul öncesi eğitime devam eden 48-60 aylık çocukların İngilizce dil ediniminde fiziksel aktiviteler ile birleştirilmiş İngilizce müzik ve müzikli oyunların etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- *Ocak, E. (2020). *Günlük yaşamda kullanılan aile içi müzik etkinlikleri ile okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal iletişim becerileri ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- *Oğuz, T. (2019). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezi düzenleme durumları ile müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- *Onay, E. (2024). *Okul öncesi kaynaştırma sınıflarında müzik etkinliklerinin kullanım durumu ve çocukların kavram gelişimleri ile akran kabullerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

- *Öcal, F. (2024). *Okul öncesi dönemde Orff-Schulwerk temelli online müzik eğitimi üzerine görüşler ve uygulama önerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- *Özbey, E. (2010). *Okul öncesi 6 yaş grubu çocuklarının öğrenme performanslarının artırılmasında müzik eğitiminin bilişsel süreçlerde etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- *Özel, S. Y. (2017). *Okul öncesi öğrencilerinin müziksel becerileri ve uygulanan müzik eğitim-öğretiminin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- *Özer, E. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin orff müzik metodunu gelişimsel bir yaklaşım olarak kullanma düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Özgürsoy, A. (2019). *Anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile müzik öğretmenlerinin çocuk şarkıları seçme kriterleri konusunda görüşlerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Özkeleş, D. N. (2023). *5E öğrenme modeline dayalı oyun temelli müzik etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- *Özlü Gül, M. B. (2024). *Okul öncesi eğitiminde çocuk edebiyatının elementer müzik ve hareket pedagojisi bağlamında incelenmesi ve bir içerik önerisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- *Öztürk, E. (2020). *Müzik eğitiminin okul öncesi çocuklarının sosyal değerler ve sosyal becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Rudvan, R. (2023). *Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- *Sonakın, S. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterliklerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Taşlık, B. N. (2019). *Okul öncesi çocuklarının müzik etkinlikleri sonucunda sosyal gelişimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Türkan, C. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi (Gaziantep ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

- *Türkkaş, M. (2020). *Okul öncesi dönem için yaratıcı müzik etkinlikleri tasarımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- *Uzun, N. B. (2024). *Yaratıcı dramaya dayalı müzik etkinliklerinin okul öncesi 5-6 yaş grubu çocukların duygusal zekâlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- *Vapur, H. (2022). *Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin müzik okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırmalı incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Erzurum.
- *Yaşar, A. (2021). *Okul öncesi müzik eğitimi bağlamında model bir çocuk şarkısı besteleme çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- *Yılanlı, B. (2022). *Müzik entegrasyonlu fonolojik farkındalık programının okul öncesi koklear implant kullanıcıları üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- *Yılmaz, İ. S. (2023). *Okul öncesi eğitimde çocukların müzik kavramına ilişkin metaforik algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- *Zeybekoğlu Kara, Y. (2022). *Okul öncesi müzik eğitiminde orff-schulwerk yaklaşımıyla farklı materyallerin kullanımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

Music in preschool education is a remarkable and essential field for educators and researchers. It is a powerful tool that significantly contributes to the cognitive, language, motor, and social-emotional development of preschool education and its effects on child development have been the focus of many studies. However, there appears to be a lack of research that outlines the trends of existing studies. This research aims to explore the trends in postgraduate theses that examine the significance of music in preschool education, and to highlight its key role in children's development. In this context, it systematically analyzes theses on music in preschool education published in Turkey from 2010 to 2024, revealing current trends. The results of this research are intended to provide valuable contributions to educators and researchers.

In preschool education programs, music education contributes multifacetedly to children's cognitive, language, social-emotional, and motor development areas. Music is an important tool

that develops children's sensory perceptions, helps them gain self-confidence and self-esteem, and contributes to their listening and understanding capacities. Musical intelligence developed at an early age helps the child become a good listener, develop cognitive skills, and acquire basic social skills. Activities such as singing, dancing, and keeping rhythm enrich the curriculum and allow children to express themselves. The interaction of culture and music enables children to learn about their social environment and culture through melodies and rhythms. Music education should be designed and presented to the developmental levels of children in preschool education programs. Positive developments are observed in children's artistic and academic lives thanks to the quality of musical experiences.

In the study, document analysis was conducted to determine the trend of postgraduate theses on music in the field of preschool education. In the document analysis, the publication year of the theses, author and supervisor genders, regions and institutes where the theses were published, research methods and designs, data collection tools used, number of problems, conclusions, and recommendations were examined to determine the trend of postgraduate theses. According to the findings, it was determined that the year range in which the most theses were published was 2021-2022. It was determined that there were more female authors than male authors. It is seen that the number of female academicians is higher than the number of male counsellors. It is seen that postgraduate theses are primarily conducted in Central Anatolia and the Marmara Region. When the postgraduate theses according to the institutes were examined, it was determined that the theses made in the Institute of Educational Sciences were more. It was determined that the quantitative research method was mostly preferred in postgraduate theses. It is seen that the most preferred research design is survey design, and the least preferred research design is action research. Researchers mostly preferred scales as data collection tools in postgraduate theses. It is seen that the number of problems is concentrated in the range of 6-10, the number of results in the range of 6-10, and the number of suggestions is in the range of 6-10.

Beyond being an academic discipline, music education is a fundamental element of child development that enhances creativity, communication, and cooperation. Through music, children develop fine and gross motor skills by playing instruments and engaging in rhythm-based activities. Exposure to diverse musical genres fosters an appreciation of different cultural perspectives and traditions, contributing to a well-rounded educational experience. Research has shown that early

music education improves memory, problem-solving skills, and emotional regulation, all of which are crucial for lifelong learning.

Furthermore, music in preschool education creates a fun and engaging learning environment, making it easier for children to retain new information. Singing songs related to different subjects, such as numbers, colors, and nature, reinforces learning in an enjoyable way. The integration of music into daily routines also helps in transitioning between activities, maintaining classroom discipline, and creating a positive atmosphere in the learning space.

This research has a guiding quality for future researchers by revealing the trends of theses on music in preschool education conducted between 2010 and 2024. By taking into account the trends of theses on music in preschool education, researchers are guided for future research in the field of music in the literature. Future studies can focus on experimental and longitudinal research designs to explore the long-term impact of music education on various aspects of child development. Additionally, comparative studies between different educational systems and cultures can provide a broader perspective on the role of music in early childhood education. By prioritizing music education, educators and policymakers can contribute to the holistic development of young children, ensuring that they receive the cognitive, social, and emotional benefits that music has to offer. It is essential to support music educators with the necessary resources and training to ensure the effective implementation of music programs in preschool settings